

Living seashells

Scott Johnson

14.5 x 21.5 cm; 118 pp., 286 foto's in kleur van schelpen in hun habitat. Oriental Publishing Company, P.O. Box 22162, Honolulu, Hawaii 96822; 1986. Te koop bij dealer Phil Clover, California voor USD 7,95 en bij dealer The Abbey Specimen Shells uit de zelfde staat in U.S.A. voor USD 12,95; beide exclusief portokosten. Let op uw saeck! ISBN 0-932596-20-7

Scott Johnson is een vrolijk-ogende langharig-blonde Amerikaan uit Hawaii, die ons vanaf zijn foto op het achterblad toelacht. Hij vertelt van zichzelf, dat hij al vroeg geboeid werd door schelpen en duiken en de combinatie daarvan en dat deze hobby door stimulatie van Alison Kay en Bertsch uitgegroeid is tot een serieuze studie. Nou, daar geeft dit boekje blijk van.

286 kleurenfoto's, waarvan een groot deel genomen moet zijn tijdens nachtduiken geven een beeld van de molluskenwereld tussen de hoogwaterlijn en de diepte, die een scuba-duiker durft te betreden. In woongebieden van zand, rots, koraal en spons. De soorten zijn systematisch in volgorde geplaatst, qua lay-out redelijk goed gegroepeerd en daarna aangevuld met tekst, waar kennis van uren en uren observatie aan ten grondslag ligt. Van slechts enkele foto's zeg ik: "Die schelp had best wat meer uitvergroot mogen worden". De meeste foto's zijn goed scherp en bij vele opnames krijg je een goed beeld van de slak. Maar wat het boek in mijn ogen waardevol maakt zijn Johnsons waarnemingen. Wat dacht u van deze: "De favoriete prooi van *Conus textile* schijnt de *Nassarius* te zijn. Tijdens een ontmoeting tussen de twee, steekt de conus zijn proboscis (waaruit de gifharpoen geschoten wordt) uit in de richting van zijn prooi en probeert hem te raken. De *Nassarius* is echter heel vaak in staat te ontkomen. Zodra hij de aanwezigheid van zijn belager gewaar wordt, stulpt hij zijn lichaam naar buiten en geeft een krachtige afzet met zijn grote voet, waardoor hij in staat is zich zelf buiten de gevarezone te draaien."

Zo denk ik, dat dit niet alleen een boekje is voor iemand die beginnend geïnteresseerd is in schelpenduiken, maar ook voor diegene die al vele malen door een duikbril onder water heeft gekeken. Johnson heeft voornamelijk gefotografeerd in Hawaii en de Marshall-eilanden, geen plaatsen waar we nu elke vakantie naar toe gaan. Zijn opzet is ons een selectie schelpen te laten zien in hun levende staat en daar een korte bespreking aan te verbinden; en voorts de appreciatie van mollusken als prachtige levende wezens te tillen boven de attractie van schelpen als simpel ornament. Ik ben er zeker van, dat hij daarin voor wat betreft een groot publiek, goed geslaagd is. Dat bij de schelpen de bijbehorende wetenschappelijke namen zijn vermeld, is uiteraard een "must", waaraan voldaan is, maar het niet tegelijk vermelden van auteurs/jaartal is jammer, alhoewel ik het boek niet zou willen zien als een naslagwerk voor determinatie. Aan twijfelachtige conclusies, zoals p.66 *Mitra ticaonica* (op de foto zijn niet de kenmerkende spiraalgroeven zichtbaar) en niet geheel juiste benamingen (*Tritonoturris cumingi*) wil ik dan ook geen gewicht toekennen.

Tot slot wil ik hier nog verwijzen naar mijn slotwoord in het verslag van de Rode Zee-excursie (Veldwerk pag. 217) waar een uit mijn hart gegrepen citaat uit dit boekje is opgenomen.

Dit boekje is het geld, zelfs bij het duurste van de twee dealers, dubbel en dwars waard.

J.A.B.

Meereskunde

Jörg Ott

Einführung in die Geographie und Biologie der Ozeane

16 x 18,5 cm, 386 bladzijden, 121 z/w tekeningen, 12 tabellen. Uni-Taschenbücher 1450; Verlag Eugen Ulmer Stuttgart, 1988. DM 26,80. ISBN 3-8001-2584-6.

De uniforme lay-out (kleine rode boekjes) van de duitse UTB-serie is van verre reeds herkenbaar. In de serie verschijnen van de meest uiteenlopende wetenschapsrichtingen inleidingen welke steeds door bekwame wetenschappers zijn samengesteld. De auteur van "Meereskunde" schrijft in zijn voorwoord: "Die Meere sind das grösste Reservoir des Wassers in der Biosphäre. Aus ihnen erneuert es sich in stetem Kreislauf; in ihnen werden ungeheure Mengen von Energie und Materialien gespeichert und transportiert; von ihnen ist nicht zuletzt das Leben - dieser merkwürdig unwahrscheinliche Zustand der Materie - herzuleiten." Een prachtige,

typerende alinea, waarmee de schrijver direkt bewijst niet alleen bioloog te zijn, maar ook een gedreven bewonderaar van de levende natuur en de sleutelrol welke de zeeën en oceanen hierbij spelen.

De alinea is ook typerend voor wat betreft de wijze waarop Jörg Ott formuleert; complexe materie en hoogdravende problemen weet hij op heldere wijze tot hun essentie terug te brengen.

In de eerste plaats is het boek geschreven voor hen die de Zeebiologie bestuderen, daarnaast is het zeker ook van nut als informatiebron voor hen die zich om onze biosfeer zorgen maken.

Zowel de indeling van het boek als de onderverdeling in hoofdstukken is zo logisch en vanzelfsprekend, dat je na enig bladeren al heel gemakkelijk je weg weet te vinden.

Het boek is in vier hoofdstukken opgesplitst:

- 1 Gestalt und Eigenschaften der Meere (pp.13-43)
- 2 Die betreibende Kräfte (pp.44-133)
- 3 Das Leben im Meer (pp.134-306)
- 4 Der Mensch und das Meer (pp.307-346)

De fijnere onderverdeling van de hoofdstukken is wellicht iets minder logisch. Voor het opzoeken staat de lezer zowel een inhoudsopgave als een systematische index en een onderwerpsregister ter beschikking. Een beperkte verklarende vaktechnische termenlijst biedt vaak uitkomst als termen niet in de tekst verklaard worden.

Een literatuurlijst met in totaal 377 titels, sluit het geheel zeer waardevol af. Door de genummerde verwijzingen aan het eind van iedere paragraaf krijgen we zeer gerichte verwijzingen.

Het geheel is niet bijzonder rijk, echter wel duidelijk geïllustreerd. Voor een ieder die de duitse taal in meerdere of mindere mate machtig is, is dit betrekkelijk goedkope pocketboek een waardevol studie en naslagwerk.

J.G.

Sea Life of Britain & Ireland

Elizabeth Wood e.a.

19 x 25 cm; 240 blz.; ca.200 kleurenfoto's, ca.100 z/w-tek., Uitg. Immel Publishing, London. Een initiatief van de Marine Conservation Society, 1988. Paperback £ 14,95. ISBN 0-907151-22-7

In Groot-Brittannië bestaat op het gebied van de mariene biologie een organisatie voor amateur en professional: Marine Conservation Society. Een snel groeiende vrijwilligersorganisatie welke vooral door middel van voorlichting en publicaties de ogen van het Engelse publiek wil openen voor de schoonheid en het belang van het onderwaterleven en de bittere noodzaak te komen tot een evenwicht tussen het menselijk gebruik en de bescherming van de natuurlijke voedselbronnen.

Een zeer geslaagde poging de schoonheid van het onderwaterleven van Groot-Brittannië en Ierland vast te leggen is dit rijk geïllustreerde boek, geproduceerd onder redactie van Elizabeth Wood door een team van vooraanstaande marien-biologen en onderwaterfotografen. Een bundeling van kennis, wetenschap en hobbyïsme zoals we dat veel vaker zouden willen zien.

Het boek behandelt de verschillende mariene milieu's, streek voor streek zo dat we een schitterende indruk krijgen van de verscheidenheid welke zich op en onder de zeespiegel manifesteert. Het boek blinkt uit door de vele fraaie en vaak originele kleurillustraties. In het hoofdstuk 'Out at Sea' bijvoorbeeld treffen we een onderwateropname van een grijze zeehond zoals we die niet eerder zagen. Verder vallen vooral een aantal opnamen van zeewiervelden en hydroidpoliepen op. Een macro-opname van minitieuze Rissoa's bewijst dat de makers ook oog voor kleine zaken hebben. Speciale indexen voor de wetenschappelijke en populaire Engelse benamingen helpen bij het zoeken naar bepaalde soorten. Ze laten bovendien zien dat ondanks het algemene karakter van dit boek toch veel verschillende soorten onder de aandacht worden gebracht. Zeker voor hen die de Engelse kuststreek gaan bezoeken of al hebben bezocht de moeite van het aanschaffen waard.

J.G.

Sea-slug gastropods

Wesley M.Farmer

21 x 27,5 cm; vele zwart-wittekeningen.

Uitg.: Wesley M. Farmer Enterprises, Inc., P.O.Box 26653, Tempe, Arizona 85282, USA.

1980. \$ 10,00, ingekleurd \$ 60,00 plus verzendkosten.

ISBN 0-937772-00-3

De laatste tijd komen we nogal wat literatuur tegen overt zeenaaktslakken. Dit boek behandelt 157 soorten, ongeveer de helft van de soorten die leven in de Pacificische kustwateren van Centraal- Noord-Amerika.

De soortbeschrijvingen worden voorafgegaan door een determinatietabel in matrixvorm. Vervolgens de besprekingen: wetenschappelijke naam, lichaamskenmerken, kleur, verspreiding - steeds met een kaartje -, radula in woord en beeld en literatuurverwijzingen. Iedere slak is afgebeeld door middel van een zwart-wit-tekening, waarvan een aantal naar foto's. U zult natuurlijk denken, dat dit maar een armzalige manier is om deze kleurige

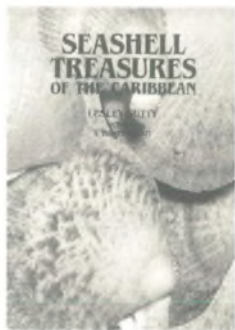
dieren te vereeuwigen. Daarop heeft de auteur een origineel antwoord. Hij geeft bij elke tekening aan, hoe deze kan worden ingekleurd. Dat doet hij door het vermelden van nummers die corresponderen met de kleurnummers van de kleurpotloden van Eberhard Faber. U hebt daarvoor nodig een set (assortiment 8160) van 60 potloden en nog enkele losse exemplaren. De schrijver zegt, dat het hem ongeveer 6 uur kost om alle tekeningen in te kleuren. Wij wagen te betwijfelen of het ieder zo snel zal afaan. Vast staat, dat de ingekleurde tekeningen - in het ontvangen bespreekexemplaar heeft de auteur er enkele gekleurd - het geheel aan waarde doen winnen, al zijn zij niet geheel vergelijkbaar met goede kleurfoto's. En mocht u in het kleuren niet zo bedreven zijn, dan kunt u een klant-en-klaar-exemplaar van het boek bestellen, maar wel tegen de zesvoudige prijs.

Hoe dan ook, deze eenvoudige prive-uitgave, die bovendien matig gebonden is, verstrekt degene die is geïnteresseerd in naaktslakken, veel en nuttige informatie. Voor de artisten bovendien voor een lage prijs. Hopelijk slaagt de auteur erin zijn toezegging om ook de nog ontbrekende soorten te bespreken, gestand te doen.

W.F.

Seashell Treasures of the Caribbean

Lesley Suttly

18 x 24 cm.; 128 biz.; 135 kleurplaten. Uitg. R. Tucker Abbott; Library of Congress Card Number 85-73409; Published in 1986 by E.P. Dutton, 2 Park Avenue, New York, N.Y. 10016. Nfl 54,=.

Een schitterend plaatjesboek, oorspronkelijk uitgegeven onder de titel *Cent Coquillages rares des Antilles* in 1984 bij Times Editions/ Singapore onder supervisie van Bernard Salvat. Tekst en foto's zijn van Lesley Suttly, een aan Emmilou Harris doen-denkende vrouw van Anglo-Ierse afkomst, die gestudeerd heeft in Malacologie en Archeologie en thuis schijnt te zijn in de wateren van Venezuela en de Oostelijke eilanden van het Caraïbisch gebied, van Grenada tot aan Guadeloupe. Na daar 12 jaar verzameld te hebben, heeft zij, over wat zij vindt dat de 100 meest zeldzame schelpen uit het gebied zijn, een boek samengesteld. Haar foto's zijn meer dan prachtig en sommige detailopnames doen denken aan een eerdere uitgave van Tucker Abbott, samen met het echtpaar Styx: *The Shell; five Hundred Million Years of Inspired Design*, uit 1968 [Zie boekbespreking Vita Marina, Literatuur: september 1969, p.28]. Sommige opnames zijn uniek, zoals een *Cypraea surinamensis* levend tijdens een nachtduik aangetroffen op 15 m diepte.

Het leuke van het boek is dat de schrijfster niet alleen wetenschapsmens is, maar ook een echte verzamelaarster en daarvan blijk geeft door haar beschrijving van de vondsten. Eén voorbeeld: "To dream by night of confrontations with outstandingly beautiful shells, such as *Conus granulatus*, is one thing, but to come across the object of one's dream the next morning, hidden under a small triangular rock, is another." Die kriebels, die heeft alleen de echte verzamelaar! Ze schrijft leuk, onderhoudend en wetenswaardig. Kortom een compleet fijn boek. En alhoewel er wel foutjes inzitten (foto 104 de *Conus cedonulli caracanus* komt niet voor in de Nederlandse Antillen, maar in Venezuela; indien de detailfoto exemplaren betreft uit Aruba of Curaçao, en daar lijkt het op, dan zijn dat *Conussen aurantius*; verder gebruikt ze overal haakjes om de auteursnaam/jaartal heen), heb ik het boek daar niet verder op doorgespit. Zeer, zeer aan te bevelen.

J.A.B.

Marine Gastropods from Curaçao, Aruba and Bonaire

K.M. de Jong & H.E. Coomans

16,5 x 24,5 cm; 261 pp., 280 zw/w tekeningen en 524 zw/w foto's. Gepubliceerd onder auspiciën van de Stichting Culturele Samenwerking te Amsterdam, en gelijktijdig als Volume LXIX Studies on the fauna of Curaçao and other Caribbean Islands (Found.Sci.Res.Sur. no. 121); 1988. Uitgeverij E.J. Brill, Leiden. Prijs f 85,00 excl. verzendkosten. ISBN 90-04-08883-0.

De eerste auteur verbleef als inspecteur van het IJkwezen in de jaren 1952 - 1965 op Curaçao. Zijn toen ontloken interesse voor schelpen groeide uit tot een wetenschappelijke kennis van malacologie en conchyologie. De Jong is bovenal een beminlijk mens. Zo heb ik hem leren kennen als voorzitter van de schelpenclub in Curaçao, waarbij we elke maand op een zondag gingen verzamelen, om dan enige weken later een serieuze determineeravond te houden. We hadden niet veel om ons aan vast te houden: Caribbean Seashells van Warmke & Abbott, over schelpen van hoofdzakelijk Puerto Rico en het boekje van Coomans: A survey of the littoral gastropoda of the Netherlands Antilles and other Caribbean islands (1958). Wat later kwam daar American Seashells van Abbott bij (1e editie) en nog later de Monographs of the Marine Mollusca of the Western Atlantic, genaamd Johnsonia. Daarmee konden we redelijk uit de voeten; en tijdens de clubavonden werd een inventarisatie gemaakt, van wat we bij elkaar nu al zo gevonden hadden. De Jong stelde dat direct na zijn aankomst in Nederland te boek en zo ontstond " Gegevens over Mariene Gastropoden van Curaçao" door Kees M.de Jong en Ingvar Kristensen (1965) [Rivon-mededeling no.218]. Nadat De Jong nog zo'n uitgave had gepubliceerd over tweekleppigen, zat het hem nog dwars, dat we toch regelmatig schelpen tegen waren gekomen, waarover in populair-wetenschappelijke publicaties weinig of niets was te vinden. Hoe kleiner de schelp werd, hoe vaker dat het geval was. Hij begon zich in die materie te verdiepen en kreeg [Wet van Parkinson] ook steeds meer materiaal aangeleverd. Het breekpunt van gebrek aan literatuur werd opgeheven, toen Coomans co-auteur werd. Zo had De Jong in 1980, na ruim 16 jaar vorsen, zijn manuscript qua tekst een heel eind rond.

Natuurlijk kwamen er steeds weer nieuwe vondsten bij, zoals onlangs nadat voor het eerst gebruik werd gemaakt van opgespoten zand van de noordkust van Curaçao bij de aanleg van een toeristenstrandje aan de zuidkust. En af en toe veranderde een naam. Maar het "script" was goeddeels af en het wachten was op de afbeeldingen. Dat bleek bij nader inzien een moeizame weg, die zijn weerslag vindt in het resultaat. We zullen ze even in volgorde behandelen: Platen 1-7, tekeningen door J. Zaagman, meer dan prima en goed hanteerbaar; platen 8-21 SEM-foto's door M.J.Faber, daar zitten een groot aantal uitstekende foto's bij. Dan zie je wat zo'n dure microscoop vermag. Dat er een aantal veel te donkere opnames bij afgedrukt zijn (bv 89, 93, 143, 588), is onbegrijpelijk; die platen hadden gewoon over gemaakt moeten worden. In de lay-out zijn dan nog een aantal stukken schelp afgesneden (589a, 623) en nummeraanduidingen vergeten (89-3, 99-2), maar dat is helaas niet het minst jammerlijke. De verschillende grijstonen in het fotowerk en de slecht gemonteerde foto's (Pl.35,39,40 e.a.) plaatsen een bedroevende kroon op dit werk, dat het resultaat is van meer dan 2 decennia studie. Voor de platen 22-28 werd een keuze gemaakt uit illustraties

vanuit bestaande literatuur. Een aantal afbeeldingen zijn zeer goed, maar bij enkele is de overdruk mislukt (223, 278-282, 420, 493a, 698). Platen 29-47 bestaan uit foto's gemaakt door P. Wagenaar Hummelinck en mijzelf. Die van de eerste fotograaf waren goeddeels al verschenen in genoemde "Survey etc." van Coomans in 1958 en ook hiervoor geldt, dat een aantal in de oorspronkelijke versie beter waren, dan in de nadruk. Maar ook van mijn foto's zijn de afdrucken in het boek minder dan de 2e-keus foto's die ik thuis nog had ter vergelijking. Overigens was het alweer 7 jaar geleden, dat ik die foto's maakte. Gezien de door mij inmiddels verbeterde techniek en betere apparatuur vind ik het jammer, dat ik ze niet op het laatste moment heb gemaakt, dus in 1987. Wanneer er ooit een herdruk komt van dit boek - en de tekst rechtvaardigt dat- dan hoop ik dat een groot aantal illustraties vervangen zullen worden door beter gemaakte en beter gemonteerde. En ik hoop nog meer, dat er dan geld is voor kleurenafbeeldingen.

Waarmee ik allerminst wil zeggen, dat de afbeeldingen niet geschikt zouden zijn. Het gros is dat zeker en de hoeveelheid maakt dit boek zeer, zeer bruikbaar. 745 soorten worden behandeld en het grote pluspunt van het streven van de auteurs was vooral **die** soorten aandacht te geven, die je als "leek" in boeken niet gauw onder ogen krijgt. Daarin zijn ze dacht ik uitstekend geslaagd. De gebruikte determinatiesleutels zijn zeer handzaam. Ter informatie, de tekst is in het Engels.

Wetenschappelijk zijn er bij de tekst wel kleine kanttekeningen te zetten. De auteurs geven aan 58 niet eerder beschreven schelpen namen, waarbij personen worden vernoemd. Leuk voor de mensen in kwestie, maar de vraag is of niet beter een beschrijving van de kenmerken van de schelp gegeven had kunnen worden. Dus bv *Chrysallida spiradiverticula* i.p.v. *C. buijsei* (no.646) om aan te geven, dat een kenmerk is, dat de spiralen zich vertakken. Afgezien dat bij de vernoemingen er een paar slaan op meer dan één persoon (bv 120, 451), hetgeen niet correct is [ICZN art 31]. Verder zeggen de auteurs dat de meeste gegevens uit Caribbean Seashells en Gegevens over Mariene Gastropoden van Curaçao in het nieuwe boek verwerkt zijn. Afwijkingen worden echter niet aangegeven [bv. 1965: *Risomurex roseus* Reeve, oostpunt 30 ex.; 1988: *Risomurex roseus* (Reeve, 1846), not known from ABC islands.] Het blijkt dat mijn schelpjes van oostpunt nu dus *R. withrowi* (Vokes & Houart, 1986) heten. Waar het nieuwe boek dus al niet goed voor is.

Zeer aan te bevelen.

J.A.B.

Card catalogue of world wide shells

Sally Diana Kaicher

Reeds verschillende malen is in deze rubriek gewezen op dit kaartsysteem van schelpen: bladzijden 43, 73, 106, 116 en 136. Sedertdien is het systeem dankzij de niet aflatende ijver van de samensteller wederom uitgebreid. Niet alleen zijn grote families, zoals de Thochidae en de Olividae wederom aangevuld, maar nu hebben ook de Turbinidae en de Fissurellidae een plaats in het systeem gekregen. De prijs per pakketje van ongeveer 100 kaarten is onveranderd op \$ 12,- gebleven. Die prijs wordt natuurlijk ook beïnvloed door de stand van de dollar, maar niet alleen want de posterijen hebben de prijs van de internationale postwissel aanzienlijk verhoogd. Deze prijsverdenkingen zijn niet helemaal zonder betekenis, als we nog eens bedenken, dat de schrijfster hiermee is begonnen, omdat het een kostbare zaak werd om steeds meer en steeds duurdere boeken aan te schaffen teneinde de schelpen van overal ter wereld te kunnen determineren. Er zijn nu zo'n 5500 kaartjes verschenen tegen een gemiddelde prijs van \$ 10,- per 100. Dan leert een rekensommetje, dat het nog maar helemaal de vraag is of het kaartsysteem zoveel voordeliger is dan de aanschaf van boeken. Daarbij moet men bedenken, dat het eind nog lang niet in zicht is.

W.F.

De Nederlandse zeenaaktslakken (Gastropoda, Opisthobranchia: Saccoglossa en Nudibranchia)

C. Swennen m.m.v. R. Dekker

16½ x 21 cm; 52 bladzijden; zwart/wit tekeningen.

Uitgave K.N.N.V. nr 183 in de serie van Wetenschappelijke Mededelingen. September 1987. f 12,- Te bestellen door over te maken op giro 13028 ten name van KNNV Hoogwoud.

ISBN 90-5011-010-X

Hoewel nauwelijks een object voor verzamelaars wordt er de laatste jaren steeds meer aandacht geschonken aan deze vaak uiterst fraaie dieren. De al weer enige tijd geleden verschenen tabel kan ons behulpzaam zijn bij het op naam brengen van 38 tot nog toe in ons land gesignaleerde soorten. Een uitvoerige beschrijving wordt gegeven van kleur, vorm en afmeting van elke soort. Belangrijke biologische gegevens, zoals voedsel en de maanden waarin de slakken, al dan niet met hun legsel, zijn gevonden, zijn bij de beschrijving opgenomen. Duidelijke tekeningen ook van vele eilegrels vergezellen de beschrijvingen. Ook de beginner wordt vertrouwd gemaakt met vaktermen en literatuur, zodat het boekje zeker een stimulans kan zijn deze dieren verder te bestuderen. Het maakt een verzorgde indruk.

J.G.

Vis, Schelp- en Schaaldieren

Bas de Groot, Renger Dijkema en Frank Redant

21.5 x 29 cm; 180 blzz; vele kleurafbeeldingen.

Uitgeverij Het Spectrum B.V., Utrecht.

1988. f 39,90.

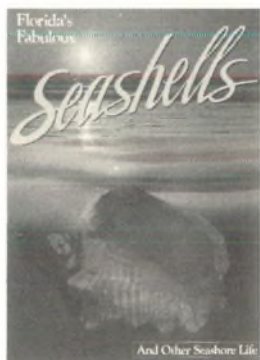
ISBN 90-274-2020-3

In dit boek hebben drie mariene biologen alle soorten beschreven die heden ten dage op de Westeuropese markt op meer dan een plaats worden aangeboden. Dat zijn liefst 400 soorten vissen, weekdieren, schaaldieren, rankpotigen, stekelhuidigen en zelfs manteldieren uit zee en zoet water. Alle genoemde soorten zijn beknopt beschreven, terwijl voorts ook gegevens over vangst, aanvoer, gebruik, voedingswaarde en industriële verwerking worden vermeld. Bovendien zijn de meeste soorten in kleur afgebeeld. Ook kunt u lezen hoe deze dieren in de verschillende Europese talen worden genoemd. En tenslotte geeft de Belgische kok Yves De Smedt uit Koksijde u een aantal recepten. Dit boek maakt u duidelijk dat er veel meer zeedieren worden gegeten dan u denkt. Van die dieren zijn gegevens vermeld, die u elders niet gemakkelijk zult vinden. Dat betreft niet alleen de namen in verschillende talen, maar ook waar en hoe deze dieren plegen te worden geconsumeerd. De afbeeldingen zijn van goede kwaliteit. Loopt u eens een boekhandel binnen en bladert u dit boek eens door. Onze conclusie is: een aardige aanvulling van de bestaande literatuur en gelet op de prijs iets om bij gelegenheid cadeau te vragen.

W.F.

Florida's Fabulous Seashells and Other Seashore Life

Winston Williams

23 x 30,5 cm; 112 blzz.; vele kleurplaten.

Uitg.: World Publications, P.O. Box 24339, Tampa, Fl. 33623, USA.

1988. \$ 13,95 + \$ 1,50 verzendkosten.

ISBN 0-911977-05-8

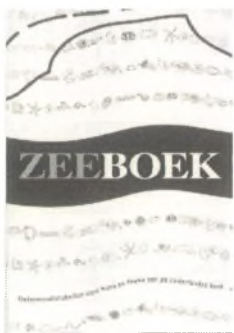
Dit boek is eigenlijk uitermate geschikt voor de beginnende verzamelaar. Het toont de schelpen, maar ook levende mollusken en andere zeedieren, die veelvuldig langs de kusten van Florida voorkomen. Binnen het bestek van dit boek komen uiteraard slechts een betrekkelijk gering aantal soorten aan de orde. Deze zijn gerubriceerd naar vindplaats: strand, rotskusten, baaien, the Keys, koraalriffen en diepzee, maar ook enkele fossiele soorten komen aan de orde. De genoemde soorten zijn keurig vermeld met hun wetenschappelijke naam met auteur. Maar hetgeen in het bijzonder opvalt is de kwaliteit van de talrijke kleurafbeeldingen. Die is zodanig, dat het niet juist zou zijn de verantwoordelijk fotograaf, Pete Carmichael, niet afzonderlijk te vermelden. Alle lof! Reeds daarom is het bezit van dit boek alleszins de moeite waard. De populaire teksten zijn informatief en zeer lezenswaardig. En de prijs is zeker in overeenstemming met het gebodene.

W.F.

Zeeboek

Determinatietabellen voor flora en fauna van de nederlandse kust.

Elsje de Ruijter e.a.

15 x 22 cm; 238 bladzijden; zwart/wit tekeningen en foto's.

Uitgave van Jeugdbondsuitgeverij JBU, 1989. f 17,50

ISBN 90-5107-007-1

Bij het verschijnen van de eerste druk waren we destijds niet bijzonder enthousiast. Die liet zowel wat tekst als afbeeldingen betref wel erg veel te wensen over. We zijn nu dan ook aangenaam verrast met een tweede geheel herziene druk. Er is veel in veranderd, zowel in de tekst als in de illustraties. Zo zijn nieuwe tabellen voor keverslakken, inktvissen, wieren, wormen, zeezoogdieren en een zoektabel toegevoegd. De tabellen werden grondig bekeken en sommige zelfs geheel herschreven. De vele bekende medewerkers uit kringen van de Strandwerkgroepen doen op het eerste gezicht al veelbelovend aan. Het boek is bedoeld voor gebruik langs het strand. In een niet al te krappe binnenzak steekt u het gemakkelijk bij u. Met behulp van de tabellen kunt u alle regelmatig aanspoelende dieren en wieren op naam brengen. Soms is hier een 10-15 x loep blij nodig maar niet meer dan dat. Om een vergelijking te maken kijken we naar de zeenaaktslakkentabel. Hier komen we nu de ongetwijfeld 15 meest algemene soorten tegen, geïllustreerd met dezelfde keurige tekeningen uit het Zeenaaktslakken boekje. Een kritische noot moet zijn dat er aardige, goede, matige en droevige afbeeldingen door elkaar zijn gebruikt. Rustige overzichtelijke pagina's worden afgewisseld door rommelige, waarbij gezegd moet worden dat het fotowerk in een enkele tabel beter door tekenwerk vervangen had kunnen worden. Desalniettemin aanbevolen voor iedere strandwandelaar.

J.G.

Cephalopods of the World

Squids, Cuttlefishes, Octopuses, and Allies

Kir N. Nesis

22x29 cm; 351 blz., ± 88 blz zw/w tekeningen; 39 kleurenfoto's.

Vertaling uit het Russisch: Kratkiy opredelitel golovonogikh molluskov Mirovogo okeana (Beknopte sleutel voor de inktvissen van de wereldzeeën); 1987 T.F.H. Publications, Inc., Ltd., 4 Kier Park Ascot, Berkshire SL5 7DS, England. (Engelse vertaling)
ISBN 0-86622-051-8

Inktvissen behoren vermoedelijk tot de minst verzamelde onder de mollusken, maar daarentegen wel tot de meest bestudeerde, met name vanwege de uitzonderlijk hoge ontwikkelingsgraad van deze lagere dieren. Over bijvoorbeeld de gedragingen en het gezichtvermogen, hun voedsel en het camouflagevermogen zijn boeken vol geschreven, het op naam brengen van de soorten blijkt vaak niet zo eenvoudig.

Het verschenen boek voorziet hier duidelijk in een behoefte.

Ten opzichte van de oorspronkelijke Russische versie is de Engelse vertaling aanmerkelijk uitgebreid. Was het Russische boek een vrij eenvoudige uitgave met kleine zw/w tekeningen, de nieuwe Engelse versie is ruimer opgezet en aangevuld met een twaalfstal kleurpagina's. De tekst is niet alleen ruimer van opzet maar ook vollediger ingeleid en aangevuld met de meest recente gegevens. De inleidende hoofdstukken met algemene kenmerken, in- en uitwendige structuren, regeneratie en autotomie beschrijving vormen haast een boek op zich. Het tweede deel van het boek omvat uitgebreide determinatiesleutels, eerst voor de onderklassen, de orden, de onderorden en de superfamilies, later ook voor de families, de genera en de soorten. De sleutels zijn nadat de gebruiker zich de specifieke terminologie heeft eigen gemaakt praktisch en vlot te hanteren. In de meeste gevallen wordt gebruik gemaakt van eenvoudig waar te nemen uitwendige kenmerken, alleen daar waar het echt niet anders kan heeft de schrijver inwendige of microscopische kenmerken gehanteerd.

Waar mogelijk zijn zowel kenmerken van de beide geslachten als van juvenielen vermeld. Helaas zijn jonge dieren vaak uiterst moeilijk op naam te brengen en zijn bij een aantal soorten slechts de mannetjes eenvoudig uit elkaar te houden. Een oplossing van deze problematiek kunnen we in een boek dat 600 à 650 soorten poogt uiteen te houden niet verwachten.

De getekende afbeeldingen zijn gegroepeerd door de tekst heen geplaatst, waardoor je vaak niet weet of je voor of achteruit moet bladeren. Een enkele soort is niet afgebeeld. Vrijwel alle afbeeldingen zijn overgetekend uit vele verschillende bronnen, waarbij door het uniform te maken toch wel wat informatie verloren is gegaan. Vooral daar waar het origineel bijzonder fraai was, is de overname vaak een verslechtering. Door de vrij eenvoudige tekentechniek doen ze vaak wat 'plat' aan.

Afsluitend treffen we ruim 14 pagina's literatuurverwijzing gesplitst in een algemeen en een taxonomisch deel. Hoewel ik de indruk heb dat vooral bij de recente aanvullingen een paar steekjes zijn gevallen, toch een bijzonder uitgebreide lijst, zoals die niet eerder door mij werd aangetroffen. Resumerend kunnen we stellen: een boek van redelijk goede kwaliteit en één groot voordeel, in principe staan alle soorten erin.

J.G.

A classification of the living Mollusca

Kay Cunningham Vaught

22×28,5 cm; 195 blz., geen illustraties.

Uitgegeven door R. Tucker Abbott en Kenneth J. Boss; American Malacologists, P.O. Box 1192, Burlington, MR 01803, USA.

1989. US \$ 17.00 paperback, us \$ 3.00 porto.

ISBN 0-915826-21-6 paperback; 0-915826-22-4 gebonden.

Wanneer we onze schelpenverzameling inrichten willen we dat graag systematisch doen. Volgens de systematiek van klassen, orden, families en geslachten. Maar de vraag is dikwijls: waar vind ik dat allemaal? Inderdaad, er bestaan boekwerken met algemene overzichten, maar die zijn in het algemeen niet zo nieuw meer. Bijvoorbeeld THIELE, Handbuch der systematischen Weichtierkunde, afgesloten in 1935, maar ook bekende werken als de Treatise on Invertebrate Paleontology van MOORE, en werken die een deelgebied bestrijken. Daarnaast bestaat er een onvoorstelbare hoeveelheid literatuur, verspreid over vele boeken en tijdschriften. Dit alles te raadplegen ten behoeve van de inrichting van een schelpencollectie is voor de gewone verzamelaar ondoenlijk. Kennelijk was ook de auteur van dit boek, eveneens een amateur, die mening toegedaan. Maar zij heeft het niet gelaten bij deze constatering. Zij heeft gedurende tien jaren geheel op eigen kosten de moeite genomen om al die gegevens uit de literatuur te verzamelen. En daaruit is dit overzicht tot en met de ondergeslachten geboren. Een droge opsomming zonder illustraties, maar een totaaloverzicht van alle weekdieren in een beknopte en overzichtelijke uitgave. Kay VAUGHT heeft natuurlijk keuzes moeten maken; daarvoor staan de verschillen van inzicht tussen de wetenschappers borg. Zij is echter niet over één nacht ijs gegaan, maar heeft verschillende deskundigen over de gehele wereld geraadpleegd. Onder hen zien we ook de heer VAN BELLE, de auteur van het artikel over de keverslakken in onze Vita. Al naar gelang de omvang is telkens na een klasse, orde of (super)familie een literatuuropsomming gegeven. U kunt dus steeds ook zelf de bronnen raadplegen. Zoals met een dergelijk werk is te verwachten: op het ogenblik van verschijnen zijn er al weer nieuwe publicaties, die soms weer een ander licht op een bepaalde indeling werpen. Wij missen b.v. het boek Living Terebras of the World van BRATCHER en CERNOHORSKY, een uitgave van 1987 (zie Vita, literatuur 134). Op grond hiervan zouden naar onze mening enkele aanpassingen niet zijn uitgesloten. In het begin van het boek is nog extra een overzicht tot en met de familienamen opgenomen en eerst daarna volgt de verdere indeling. Via een register is het gemakkelijk om de weg te vinden. En enige blanco geliniëerde bladzijden bieden u de mogelijkheid om zelf nieuwere literatuur te vermelden.

Los van een aantal – in een boek als dit te verwachten – drukfouten is deze classificatie van alle weekdieren voor iedere verzamelaar een goede hulp om orde op zaken te stellen.

W.F.

National Geographic

Vervolgserie van artikelen over zeebiologie in het National Geographic Magazine. Zie voor de laatste opgave bladzijde literatuur 139.

NUMMER	TITEL	ONDERWERP
1988 april	Ghosts of War in the South Pacific	koraalleven
juni	Coelacanth, The Fish That Time Forgot	coelacant
november	Down the Cayman Wall	diepzee
december	Whales. An Area of Discovery	walvissen
1989 januari	Ballet with Stingrays	roggen
oktober	New Zealand's Magic Waters	algemeen